

Koncept Institucionalnog okvira za studentsko organizovanje

Zaključci sa sastanka proširene Radne grupe za izradu Prednacrtu ZoSO

Novi Sad, 8. april 2006. god.

Sastanak proširene Radne grupe za izradu Prednacrtu zakona o studentskom organizovanju održan je 8. aprila 2006. godine u Rektoratu Univerziteta u Novom Sadu i njemu su prisustvovali:

Srećko Šekeljić, predsedavajući Radne grupe, Savez studenata Beograda,
Vojislav Klačar, student prorektor Univerziteta umetnosti u Beogradu,
Helena Hiršenberger, student prorektor Univerziteta u Novom Sadu,
Goran Tomović, Student prorektor Univerziteta u Kragujevcu,
Mihajlo Babin, bivši student prorektor UNS i član Studentske unije Srbije,
Miljana Radivojević, bivši student prorektor BU i član Saveza studenata Beograda,
Zoran Jovanović, Studentska unija Srbije,
Milica Popović, Studentska unija Srbije,
Marko Savić, Udruženje studenata sa hendikepom,
Divna Vuksanović, predstavnik rektora Univerziteta umetnosti u Beogradu,
Jasmina Milenković, predstavnik rektora Univerziteta u Kragujevcu,
Ladislav Novak, predstavnik rektora Univerziteta u Novom Sadu.

Na sastanku je razmotren tekst Prednacrtu zakona, koji je u načelu prihvaćen, i jednoglasno su usvojeni osnovni principi na kojima treba da se zasniva koncept studentskog organizovanja. Ovaj koncept treba da bude definisan Zakonom o studentskom organizovanju i statutima visokoškolskih ustanova u Srbiji.

Predloženi koncept, koji je razrađen u tekstu koji sledi, rezultat je zajedničkog kritičkog sagledavanja postojećeg teksta Zakona o studentskom organizovanju, kao i zaključaka Međunarodnog seminara o studentskom organizovanju koji je održan 27. i 28. aprila u Beogradu na Univerzitetu umetnosti, a pod pokroviteljstvom Tempus projekta 18077 («Ka integrisanom univerzitetu kroz unutrašnji dogovor») kojim koordinira prof. dr Ladislav Novak, predsednik Odbora za strateško planiranje Univerziteta u Novom Sadu i rektorata Univerziteta umetnosti. Na ovom seminaru je, pored 25 predstavnika iz Srbije (sa Univerziteta u Novom Sadu, Univerziteta umetnosti u Beogradu, Univerziteta u Beogradu, Univerziteta u Kragujevcu i Univerziteta u Nišu), učestvovalo i šest predstavnika iz EU (Univerzitet Middlesex iz Londona, Univerzitet Bath i Ljubljanska Univerza).

Institucionalni okvir za studentsko organizovanje na samostalnoj visokoškolskoj ustanovi

Na svakoj samostalnoj visokoškolskoj ustanovi u Srbiji formira se institucionalni okvir koji treba da obezbedi:

- studentsko predstavljanje u telima i organima samostalne visokoškolske ustanove kroz demokratsku proceduru,
- pomoć studentima i servisira njihove različite potrebe,
- platformu za studentsko organizovanje u okviru samostalne visokoškolske ustanove kroz različite forme (studentske organizacije, klubovi, društva, grupe za vođenje kampanja, projektno orijentisane grupe, grupe za vođenje projekata i promociju inicijativa, grupe odgovorne za vođenje profesionalnih aktivnosti vezanih za informisanje, kulturu, nauku, umetnost itd.),
- kanal kroz koji Republika i samostalne visokoškolske ustanove mogu da finansijski i na druge načine podrže studentske aktivnosti.

Univerzitetski institucionalni okvir studentskog organizovanja počiva na tri stuba:

1. *Studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove*, koji je najviša demokratska institucija studenata na samostalnoj visokoškolskoj ustanovi i organ ustanove,
2. *Izvršni organ studentskog parlamenta* (npr. «studentsko izvršno veće»), kao najviše izvršno izborno studentsko telo,
3. *Centar za studentsko organizovanje samostalne visokoškolske ustanove*, kao organizaciona jedinica samostalne visokoškolske ustanove.

Osnovni pravni aspekti institucionalnog okvira za studentsko organizovanje regulišu se kroz statut samostalne visokoškolske ustanove i Zakon o studentskom organizovanju. Zakon, međutim, reguliše i druge oblike studentskog udruživanja kao što su Studentska konferencija univerziteta i Studentska konferencija akademija strukovnih studija, koje okupljaju predstavnike svih studentskih parlamenata samostalnih visokoškolskih ustanova. Studentske konferencije imaju zadatak da promovišu inicijative i stavove studenata na nacionalnom nivou, odnosno da zastupaju interese studenata kod republičkih organa i nacionalnih tela koja se bave visokim obrazovanjem i omladinskom politikom.

Studentski parlamenti

Studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove i studentski parlamenti njenih jedinica (fakulteta) su najviše demokratske institucije studenata i predstavljaju institucionalni okvir za izražavanje stavova studenata i izbor studentskih predstavnika u organima i telima samostalne visokoškolske ustanove i njenih jedinica kroz demokratsku proceduru.

Studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove je organ ustanove i jedino telo koje može da predstavlja sve studente date ustanove. Studentski parlament organizaciono i funkcionalno povezuje rad studentskih parlamenata njenih jedinica (fakulteta) i sa njima čini harmoničnu celinu.

Svi studenti upisani na visokoškolsku jedinicu biraju svoje predstavnike u studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove. Odlukom studentskog parlamenta visokoškolske jedinice vrši se takva podela nadležnosti da svaki od izabranih studentskih predstavnika preuzima određeni deo poslova parlamenta: predstavlja studenata u nekom od organa ili tela date visokoškolske jedinice, ili u nekom od odbora studentskog parlamenta jedinice, ili u studentskom parlamentu samostalne visokoškolske ustanove.

U zavisnosti od unutrašnje strukture samostalne visokoškolske ustanove, članovi studentskog parlamenta samostalne visokoškolske ustanove mogu biti:

- a) predstavnici koje parlamenti visokoškolskih jedinica biraju iz reda svojih članova, ili
- b) predstavnici studenata direktno izabranih na izborima, ili
- c) kombinacija od prethodna dva načina izbora sa određenom proporcijom dela koji je delegiran iz parlamenata visokoškolskih jedinica i dela koji se bira direktno iz cele populacije studenata samostalne visokoškolske ustanove.

Studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove čine i predstavnici studenata sa hendikepom kao i drugih manjinskih grupa, koji se biraju na posebnim izborima, gde pravo glasa imaju samo pripadnici date manjinske grupe (misli se na grupe koje su direktno ugrožene i marginalizovane u društvu, u koje se, pored osoba sa invaliditetom, pre svega ubrajaju Romi i osobe sa drugačijim seksualnim preferencijama). Broj članova i način raspodele mesta u studentskom parlamentu određuje se statutom ustanove, u skladu sa specifičnostima njene strukture i unutrašnje organizacije.

Centar za studentsko organizovanje Univerziteta

Centar za studentsko organizovanje je organizaciona jedinica samostalne visokoškolske ustanove i predstavlja legitimni integralni deo njegove unutrašnje strukture. Centar predstavlja organizacioni i intitucionalni okvir za servisiranje različitih potreba studenata i njihovu pravnu zaštitu kao i intitucionalni okvir za obezbeđivanje različitih formi studentskog organizovanja u okviru univerziteta (studentske organizacije, klubovi, društva, grupe za vođenje kampanja i promociju inicijativa itd). Centar može imati poslovne aktivnosti (npr. studentska zadruga) pri čemu se sav iskazani višak reinvestira u poslove centra ili uključuje u studentski fond za podršku vannastavnim aktivnostima i studentskoj solidarnosti. Finansijska služba centra mora tromesečno da podnosi izveštaj rektoru univerziteta o svom poslovanju. Deo poslova centra može biti poveren i aministarciji koja je u njemu stalno zaposlena ili preuzeta iz uprave samostalne visokoškolske ustanove.

Radom centra upravlja «studentsko izvršno veće» a administracijom, finansijama i imovinom upravlja direktor centra uz saglasnost saveta samostalne visokoškolske ustanove. Direktor centra je član saveta samostalne visokoškolske ustanove i bira ga savet na predlog studentskog parlamenta samostalne visokoškolske ustanove. Nadležnosti i izbor direktora se definišu statutom univerziteta. Centar za studentsko organizovanje uključuje i deo potrebne administarcije, i određeni prostor za rad čija je veličina proporcionalna broju studenata koji su upisani na samostalnu visokoškolsku ustanovu (npr. jedan kvadrat na svakih 100 studenata). Centar za studentsko organizovanje

predstavlja integralni deo samostalne visokoškolske ustanove i na svakoj samostalnoj visokoškolskoj ustanovi mora biti prepoznat u statutu ustanove. Na taj način Institucionalni okvir za studentsko organizovanje baštini i deo institucionalne autonomije samostalne visokoškolske ustanove.

Izvršni organ studentskog parlamenta samostalne VŠU – «studentsko izvršno veće»

«Studentsko izvršno veće» bira studentski parlament samostalne visokoškolske ustanove u demokratskoj proceduri iz reda svojih članova. «Studentsko izvršno veće» upravlja radom centra za studentsko organizovanje zajedno sa direktorom centra i ima odgovornost za određeni broj resora rada koji se odnose na različita pitanja (akademska pitanja, socijalna i pravna pitanja, zabava, sport, kontakti sa drugim samostalnim visokoškolskim ustanovama, ...). Lista resora je deo definicije Centra i ona je sastavni deo statuta samostalne visokoškolske ustanove. Studentsko izvršno veće čine predsednik i određeni broj potpredsednika od kojih je svaki zadužen za jedan od resora. Odgovornost «studentskog izvršnog veća» se odnosi na celu studentsku populaciju samostalne visokoškolske ustanove. Student prorektor je po funkciji potpredsednik za akademska pitanja.

«Studentsko izvršno veće» tesno saraduje sa različitim studentskim odborima koji se bave pitanjima specifičnim za studente pojedinih visokoškolskih jedinica (fakulteta) i koje deluju u tim jedinicama.

Predsednik «studentskog izvršnog veća» ili neko koga delegira to veće predstavlja ustanovu u Studentskoj konferenciji univerziteta, odn. Studentskoj akademiji strukovnih studija. «Studentsko izvršno veće» se bira na godinu dana i dva puta godišnje podnosi izveštaj studentskom parlamentu samostalne visokoškolske ustanove.

Oblici studentskog organizovanja na Univerzitetu

Centar za studentsko organizovanje predstavlja i svojevrsni inkubator različitih oblika studentskog organizovanja (studentske organizacije, klubovi, društva, grupe za vođenje kampanja, projektno orijentisane grupe, grupe za vođenje projekata i promociju inicijativa, grupe odgovorne za vođenje profesionalnih aktivnosti vezanih za informisanje, kulturu, nauku, umetnost itd). Različiti oblici studentskog organizovanja ostvaruju se u institucionalnom studentskom okviru samostalne visokoškolske ustanove prema standardima koje usvaja savet na predlog studentskog parlamenta samostalne visokoškolske ustanove (NAPOMENA: U savetu studenti imaju svoje predstavnike).

Bilo koja grupa od najmanje pet studenata može da se registruje u instituciomalnom studentskom okviru samostalne visokoškolske ustanove ako podnese dokument koji sadrži razloge za osnivanje (Statut) i iskaz da prihvata propisane standarde u vezi sa delovanjem takvih grupa. Samo registrovane grupe studenata mogu da deluju na samostalnoj visokoškolskoj ustanovi. Podaci u registru se obnavljaju svake godine i

dostavljaju Ministarstvu prosvete i sporta gde se vodi jedinstvena evidencija za sve samostalne visokoškolske ustanove.

Poseban odbor koga čine tri studenta članova studentskog parlamenta samostalne visokoškolske ustanove i to predsednik studentskog parlamenta, predsednik «studentskog izvršnog veća» i student prorektor, kao i dva nastavnika članova senata. Odbor prati poštovanje pravila po kojima studentske grupe i organizacije deluju i odlučuje o oduzimanju registracije za delovanje u okviru univerziteta. Organ koji u drugom stepenu odlučuje o pitanjima iz nadležnosti odbora je Savet samostalne visokoškolske ustanove.

Građani iz populacije studenata mogu osnivati različite vrste organizacija i udruženja izvan visokoškolske ustanove (npr. NVO) ali se bez registrovanja u Institucionalnom studentskom okviru samostalne visokoškolske ustanove ne mogu tretirati kao studentske organizacije i grupe i ne mogu nositi ime samostalne visokoškolske ustanove niti bilo koje jedinice u njenom sastavu.

Svaka studentska organizacija je studentska organizacija nekog univerziteta, odn. samostalne visokoškolske ustanove. Slične studentske organizacije iz različitih samostalnih visokoškolskih ustanova mogu definisati načine za svoje zajedničko delovanje na regionalnom ili nacionalnom nivou ali obrnuto nije dozvoljeno – da regionalne ili nacionalne organizacije imaju svoje ispostave na univerzitetima, što bi bilo direktno u koliziji sa autonomijom univerziteta.